

EUROOPA ANDMEKAITSEINSPEKTOR

Euroopa andmekaitseinspektori arvamuse kokkuvõte Euroopa Liidu-Šveitsi maksualase teabe automaatse vahetuse kokkulepete kohta

(Arvamuse täistekst (inglise, prantsuse ja saksa keeles) on Euroopa Andmekaitseinspektori veebilehel www.edps.europa.eu)

(2015/C 289/06)

Kokkuvõte

Euroopa Liit peab läbirääkimisi Šveitsi, Andorra, Liechtensteini, Monaco ja San Marinoga maksualase finantsteabe vahetuse reguleerimise ja hõlbustamise kahepoolsete kokkulepete üle (või on need juba sõlminud), et kaotada pangasaladus maksuasjades.

Hiljuti Šveitsiga sõlmitud kokkuleppe (edaspidi „kokkulepe”) kohaselt otsustas Euroopa andmekaitseinspektor pöörduda ELi seadusandja poole ettepanekuga lisada andmekaitsemeetmed sarnastesse, tulevikus sõlmitavatesse maksuteabe automaatse vahetuse kahepoolsetesse kokkulepetesse.

Taust: Majandusliku Koostöö ja Arengu Organisatsioon (OECD) sai G20-lt volitused töötada välja finantskontode teabe automaatse vahetuse ühtne ülemaailmne standard, et rakendada automaatset teabevahetust võitluses piiriüleste maksu-
pettuste ja maksudest kõrvalehoidmisega, tagamaks maksude täielik läbipaistvus ja kogu maailma maksuametite koostöö. OECD võttis süsteemi vastu 2014. aasta juulis (edaspidi „ülemaailmne standard”).

Ülemaailmse standardi rakendamiseks Euroopa Liidu ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelises andmevahetuses sõlmisid pooled 27. mail 2015. aastal kokkuleppe, millega asendati varasem samasisuline kokkulepe ja mis sisaldab mitmeid sätteid, mis reguleerivad Šveitsi ja liikmesriikide asjaomaste maksuametite vahelist automaatset maksualast teabevahetust.

Suurem tähelepanu maksu- ja finantsteabe automaatse vahetamise eeldab asjakohaste andmekaitseõiguste kaitsemeetmete rakendamist.

Kaitsemeetmed: Euroopa andmekaitseinspektori hinnangul ei ole põhilisi andmekaitsemeetmeid täielikult rakendatud vaatamata kokkuleppe artiklis 6 sätestatud andmekaitsemeetmetele. Ta leiab, et tuleks rakendada eelkõige järgmisi asjakohaseid kaitsemeetmeid:

- i) maksualase teabe kogumise ja vahetamise tingimuseks peaks olema maksudest kõrvalehoidmise tegeliku riski olemasolu;
- ii) andmetöötluse eesmärki tuleks piirata legitiimse poliitilise eesmärgiga (st võitlus maksudest kõrvalehoidmise vastu), et vältida teabe kasutamist muudel otstarvetel andmesubjektide teavitamata;
- iii) andmesubjektidele tuleks anda nõuetekohast teavet nende finantsandmete töötlemise eesmärgi ja korralduse, sh nende andmete saajate kohta;
- iv) kehtestada tuleks selged julgeoleku- ja andmekaitsestandardid, mida maksuteabe kogumises ja vahetamises osalevad eraisikud ja avaliku sektori asutused peaksid järgima;
- v) tuleks määrata edastatud andmete kindel säilitustähtaeg ja andmete kustutamise volitused, kui andmed ei ole enam vajalikud andmetöötluseks, mille eesmärk on vältida maksudest kõrvalehoidmist.

I. FINANTSKONTODE TEABE AUTOMAATSE VAHETUSE ÜLEMAAILMSE STANDARDI RAKENDAMINE

1. Automaatse teabevahetuse tähtsust võitluses piiriüleste maksu- ja maksudest kõrvalehoidmisega, mis aitab tagada maksude täieliku läbipaistvuse ja maksuametite ülemaailmne koostöö, on tunnustatud ka rahvusvahelisel tasandil. Majandusliku Koostöö ja Arengu Organisatsioon (OECD) sai G20-lt volitused finantskontode teabe automaatse vahetuse ühtse ülemaailmse standardi väljatöötamiseks. OECD nõukogu avaldas ülemaailmse standardi 2014. aasta juulis.

2. Ettevõtjate võrdse positsiooni tagamiseks on EL sõlminud Šveitsi, Andorra, Liechtensteini, Monaco ja San Marinoga asjakohased kokkulepped, millega nähakse ette meetmed, mis on samaväärsed direktiivis nr 2003/48/EÜ (hoiuste intresside maksustamise kohta) ⁽¹⁾ sätestatud meetmetega. Nende kokkulepete eesmärk on reguleerida ja hõlbustada maksustamise seisukohast olulise finantsteabe vahetust kokkulepetes osalevate riikide pädevate asutuste vahel, et kaotada pangasaladus maksuasjades.
3. 27. mail 2015 allkirjastas nõukogu eesistuja Euroopa Liidu nimel protokoll, millega muudetakse Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelist kokkulepet, millega nähakse ette meetmed, mis on samaväärsed nõukogu direktiivis nr 2003/48/EÜ (hoiuste intresside maksustamise kohta) sätestatud meetmetega (edaspidi „kokkulepe“). Kokkulepe on praegu Euroopa Parlamendis heakskiitmisel.
4. Maksuametite ja ettevõtjate kulude ja halduskoormuse minimeerimiseks üritatakse kõnealuse kokkuleppega viia Šveitsiga sõlmitud hoiusteeping vastavusse ELis ja kogu maailmas toimunud arenguga automaatse teabevahetuse valdkonnas. See suurendab maksude läbipaistvust Euroopas ja annab õigusliku aluse OCDE ülemaailmse standardi rakendamiseks Šveitsi ja ELi vahelises automaatses teabevahetuses.
5. Et rakendada Euroopa Liidu ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelises andmevahetuses ülemaailmset standardit, sisaldab kokkulepe mitmeid sätteid, mis reguleerivad Šveitsi ja liikmesriikide asjaomaste maksuametite vahelist automaatset maksualast teabevahetust.
6. Suurem tähelepanu maksupettuste ja finantsteabe automaatse vahetuse vastu eeldab ka asjakohaste andmekaitsemeetmete rakendamist. See on väga oluline aspekt, arvestades, et OECD automaatse teabevahetuse eeskirjad on kooskõlas USA õiguse vastavate põhimõtetega (USA FATCA), mis näevad siiski ette teistsuguse lähenemise andmekaitsele ⁽²⁾.
7. Isikuandmete kaitse kohta tuleb märkida, et konfidentsiaalsuse ja andmekaitse sätted sisalduvad kokkuleppe artiklis 6. Lisaks tuleb meeles pidada, et komisjon on vastu võtnud piisavuse otsuse ⁽³⁾ milles tõdetakse, et Šveitsis kehtiv andmekaitse õigusraamistik on kooskõlas direktiivi 95/46/EÜ (edaspidi „andmekaitse direktiiv“) põhimõtetega, võimaldades seega sama direktiivi artiklites 25 ja 26 sätestatud piiramatut andmeedastust.
8. Käesolevas arvamuses esitasime oma seisukohad kokkuleppes tulenevates andmekaitseküsimustes, et anda juhiseid oluliste kaitsemeetmete kohta, mis tuleks lisada sarnastesse ELi poolt tulevikus sõlmitavatesse finantskontode teabe automaatse vahetuse kahepoolsetesse kokkulepetesse.

III. KOKKUVÕTE

29. Arvestades eeltoodud kaalutlusi, märgime, et ülemaailmse standardi rakendamine on vajalik maksudest kõrvalehoidmisega võitlemiseks ja seega kõigile turuosalistele võrdsete tingimuste tagamiseks.
30. Leiame siiski, et läbirääkimiste etapis tuleks kokkuleppesse teha mitmeid parandusi, mis on vajalikud andmekaitseküsimuste paremaks lahendamiseks. Seetõttu palume ELi seadusandjal lisada sellised andmekaitsemeetmed kokkuleppe rakendusmeetmetesse ja teiste riikidega samas valdkonnas edaspidi sõlmitavatesse kahepoolsetesse kokkulepetesse. Eelkõige peaks iga sarnane kokkulepe või rakendusmeede:
 - tagama andmetöötlaste proportsionaalsuse, seades maksualase teabe kogumise ja vahetamise tingimuseks maksudest kõrvalehoidmise tegeliku riski olemasolu ning kehtestades madala riskiga kontode teatamiskohustusest vabastamise kriteeriumid;
 - piirama andmetöötlaste eesmärki legitiimse poliitilise eesmärgiga ja vältima teabe kasutamist lisaotstarvetel, andmesubjektide teavitamata;

⁽¹⁾ Nõukogu direktiiv 2003/48/EÜ, 3. juuni 2003, hoiuste intresside maksustamise kohta (ELT L 157, 26.6.2003, lk 38).

⁽²⁾ Artikli 29 alusel asutatud andmekaitse töörühma 18. septembri 2014 kiri OECD ühise aruandlusstandardi kohta on aadressil http://ec.europa.eu/justice/data-protection/article-29/documentation/other-document/files/2014/20140918_letter_on_oecd_common_reporting_standard.pdf

⁽³⁾ Komisjoni otsus 2000/518/EÜ, 26.7.2000, on aadressil <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1415700329280&uri=CELEX:32000D0518>

- andma andmesubjektidele nõuetekohast teavet (andmekaitseDirektiivi artikkel 10) nende finantsandmete töötlemise eesmärgi ja korralduse, sh nende andmete saajate kohta;
- kehtestama selgesõnalised julgeoleku- ja andmekaitsestandardid, mida maksualase teabe kogumises ja vahetamises osalevad eraisikud ja avaliku sektori asutused peavad järgima (lõimitud andmekaitse). Ette tuleks näha sanktsioonid, mida rakendatakse nende sätete rikkumise korral;
- tuleks määrata edastatud andmete kindel säilitustähtaeg ja andmete kustutamise volitused, kui andmed ei ole enam vajalikud andmetöötamiseks, mille eesmärk on vältida maksudest kõrvalehoidmist.

Brüssel, 8. juuli 2015

Euroopa andmekaitseinspektori asetäitja

Wojciech Rafał WIEWIÓROWSKI
